

Százéves az ELTE Kínai Tanszék

Magyarországon a kínainyelv-oktatás története az 1923-as évekig vezethető vissza, ekkor alakult meg a Kelet-ázsiai Intézet az ELTE-n (abban az időben Pázmány Péter Tudományegyetem). Vezetője ekkor Pröhle Vilmos turkológus volt, majd őt követte Ligeti Lajos, aki méltán tekinthetünk a magyar sinológia atyjának, hiszen a világhírű párizsi professzor, Paul Pelliot tanítványaként, a francia fővárosban elsajátított magas szintű kutatási ismereteket sikeresen építette be az oktatásba. Az ötvenes években megerősödtek a kínai–magyar kapcsolatok, ennek köszönhetően számos kutatónak nyílt lehetősége Kínában tanulni, majd a távol-keleti országból visszatérve a tanszéken folytatták akadémiai tevékenységüket. Az igazi áttörést az 1985-ös év hozta el, ekkor minősítették át a kínai szakot B szakról A szakká, azaz ugyanolyan főszak lett, mint az angol, francia vagy német nyelvi szakok. Ezt követően évről évre egyre többen jelentkeztek kínai szakra, majd 2000-ben elindult a sinológia doktori képzés is. A tanszék vezetését Hamar Imre 2002-ben vette át, akinek irányítása alatt az ELTE-n a kínainyelv-oktatás jelentős fejlődésen ment keresztül. 2015-ben itt alakult meg az egyetlen kínaitanár-képző mesterképzés. Köztudott az is, hogy a tanszék magas színvonalú tudományos kiadványokat jelentet meg.

ELTE–Cambridge Doctoral Conference to Commemorate the 100th Anniversary of the Establishment of the ELTE Chinese Department

2023. június 7.

Az ELTE Kínai Tanszék fennállásának 100 éves évfordulójára emlékezve 2023. június 7-én, ünnepélyes megnyitóval vette kezdetét a kétnapos konferencia, amely a rangos Cambridge-i Egyetemmel közösen került megrendezésre. A jubileumi eseményen Borhy László akadémikus, az ELTE rektora, Galambos Imre, a Cambridge-i Egyetem professzora, valamint Hamar Imre egyetemi tanár, rektorhelyettes, az ELTE Kínai Tanszék vezetője mondott beszédet.

A nyitóünnepségen zenei koncertet hallhattak a nézők, a Zhejiangi Zenei Konzervatórium cserediákjai kínai, valamint nemzetközi klasszikus műveket adtak elő, a zenei előadás utolsó produkciójaként még egy magyar dal is felcsendült. A konferenciát az ELTE Konfuciusz Intézet szervezte, a kétnapos esemény az első programja volt az emlékévnek. A konferencián összesen 19 doktori hallgató mutatta be aktuális kutatását, a nagy sikerre való tekintettel a konferenciát várhatóan 2024-ben is megrendezik.

A konferencia programja

7 June 2023

OPENING CEREMONY 10:00–10:30

10:00–10:15: Welcome speeches

10:15–10:30: Concert of the students of Zhejiang Conservatory of Music

I. BUDDHIST THOUGHT AND PRACTICE

11:00–11:30 **Gediminas Giedraitis (ELTE):** *Integrating Doctrines of Emptiness and Three-Natures in 6th Century China: A Case of Shiba Kong Lun 十八空論*

11:30–12:00 **Anna Csikó (ELTE):** *Biqiuni zhuan: problems and questions*

12:00–12:30 **Mirella Keller (ELTE):** *Dialogue with the Past – Public Cases (gong'an 公案) in the Writings of Yikui Chaochen 一揆超琛*

12:30–13:00 **Péter Boros (ELTE):** *Transgenerational Learning and Unlearning in early 20th century Chinese Buddhist education reform*

II. MUSINGS ON PRE-MODERN CHINA

14:40–15:10 **István Olajos (ELTE):** *Wu 巫 in medieval Chinese politics: Intrigues and black magic in the imperial court*

15:10–15:40 **Tatiana Frank (ELTE):** *The phenomenon of slavery throughout the reign of Yuan Empire in China*

15:40–16:10 **Yulong Tseng (ELTE):** *A cross-border perception of Bayising (Pansheng 板升) among the government officials of Ming China*

16:40–17:10 **Áron Somogyi (ELTE):** *'Soft' aka Second Intention Offence? – Technical Terms of Martial Arts Theory in a Ming Dynasty Fencing Treatise'*

17:10–17:40 **Junfu Wong (University of Cambridge):** *Practising Ritual: A Functional Reexamination of Patronage Registers on Guanzhong Stone Stelae in the Premodern Period*

8 June 2023

III. CHINESE LANGUAGE IN PAST AND PRESENT

- 10:00–10:30 **Dávid Jónás (ELTE):** *A survey on rarely used Chinese idioms (chengyu) from Han Feizi*
- 10:30–11:00 **Zehong Mou (ELTE):** *An Error Analysis of Chinese Characters Writing by Local Hungarian Learners of Chinese as Foreign Language*

IV. THE LONG AND WINDING ROAD OF MANUSCRIPTS

- 11:20–11:50 **Ziwei Ye (University of Oxford):** *A Study of the ‘Yinyi Style’ and its Evolution*
- 11:50–12:20 **Nadine Bregler (Universität Hamburg):** *Through the Lens of Hand Analysis – Dates on Dunhuang Manuscripts*
- 12:20–12:50 **Xiaoqiang Meng (Leiden University):** *On the Brahmins’ Avoiding Death Story Attested in the Tocharian Udānāṅkāra Fragment THT4*

V. CHINA YESTERDAY AND TODAY

- 14:30–15:00 **Szandra Ésik (ELTE):** *Metaphors in Xi Jinping’s Speeches*
- 15:00–15:30 **Enikő Gájász (ELTE):** *Leftover women, or the postponement of marriage in China*
- 15:50–16:20 **Laura Torma (ELTE):** *Autofiction in Two Novels on the Cultural Revolution*
- 16:20–16:50 **Norbert Nyári (ELTE):** *Pathways of Chinese self-identity*
- 16:50–17:20 **Richárd Gábor Gottner (ELTE):** *The “soft” power of China: Chinese connection and origin theories of Japanese jūjutsu*

* * *

Egy évszázadnyi kínai kultúra és nyelvoktatás Magyarországon Ünnepi rendezvény az ELTE dísztermében

2023. november 20.

Az Eötvös Loránd Tudományegyetemen 100 évvel ezelőtt, 1923 novemberében alakult meg a Kelet-ázsiai Intézet, ezzel Magyarországon megkezdődött a kínai nyelv és kultúra egyetemi szintű oktatása. A jubileumot egyetemi és állami vezetők, diplomaták és a hazánkban működő kínai vállalkozások képviselői együtt ünnepelték az ELTE Aula Magnában.

Az ünnepségen Borhy László, az ELTE rektora emlékezett vissza az intézet múltjára, méltatva azokat az ikonikus személyiségeket, akik kulcsszerepet játszottak a kínai kapcsolatok fejlesztésében. A rektor megemlékezett Pröhle Vilmosról és Ligeti Lajosról, akik a magyar sinológia első generációját vezették, valamint kiemelte Józsa Sándor és Galla Endre munkásságát: ők az első magyar egyetemisták közé tartoztak, akik Kínában ösztöndíjjal tanulhattak az 1950-es években, később pedig oktatóként járultak hozzá az ELTE kínai nyelvű képzésének magasabb szintű kialakításához. Mártonfi Ferenc szerepe is hangsúlyozódott, aki a tudományos nyelv oktatásának lelkes híve volt. Az ELTE kínai kapcsolatainak megörökítésében szó esett az intézményt ért kihívásokról is, különös tekintettel a kilencvenes évek gazdasági nehézségeire, amelyek hatást gyakoroltak a felsőoktatásra is. 2002-től, amikor Hamar Imre vette át a tanszék vezetését, új lendületet vett az ELTE-n a kínai nyelv oktatása. Jelenleg az alapképzésen 182, mesterképzésen 14, doktori képzésen pedig 18 hallgató tanul sinológiát.

A felszólalások sorát Gong Tao, a Kínai Népköztársaság rendkívüli és meghatalmazott nagykövete folytatta, aki méltatta az ELTE hírnevét és azon kutatók jelentőségét, akik között több Nobel-díjas is található. A nagykövet hangsúlyozta az ELTE nemzetközi kapcsolatait és az oktatási kapcsolatok fontosságát.

A további felszólalók között volt Stifter Ádám, a Külgazdasági és Külügyminisztérium keleti kapcsolatokért felelős helyettes államtitkára; Eszterhai Viktor, a Magyar Külügyi Intézet kutatási igazgatója; Pacsay-Tomassich Orsolya, a Magyar Diplomáciai Akadémia elnöke; Rao Wangjing, a Kínai Társadalomtudományi Akadémia (CASS) igazgatóhelyettese; Jia Dezhong, a Pekingi Idegen Nyelvi Egyetem (BFSU) rektorhelyettese és Hamar Imre, az ELTE nemzetközi ügyekért felelős rektorhelyettese, az ELTE BTK Távol-Keleti Intézet igazgatója és a Kínai Tanszék vezetője.

A beszédek összességében hangsúlyozták az ELTE és Kína közötti szoros kapcsolatok fontosságát, kiemelve a diákcserék, a gazdasági és kulturális együttműködés előnyeit, valamint a jövőben rejlő lehetőségeket.

Az ünnepség zárásaként színes kulturális program zajlott, ahol a közönség kínai és magyar zeneműveket hallgathatott meg, valamint betekintést nyerhetett a kínai kultúrába és hagyományokba különböző harcművészeti bemutatókon keresztül.

Gájász Enikő, Rusznák Gábor

A Távol-keleti Intézet és a Magyar Néprajzi Múzeum konferenciája
Museumisation in Central Europe: Opportunities and Challenges
2023. június 7–8.

A konferencia Közép- és Kelet-Európa rangos művészeti múzeumi vezetőinek és az egyetemi oktatásban, kutatásban részt vevő munkatársainak szakmai párbeszéde volt, akik a keleti, illetve nem tipikus múzeumi tárgyak gyűjtése és bemutatása kapcsán felmerülő kérdésekről és kihívásokról osztották meg egymással gondolataikat és tapasztalataikat. Az egyetem vezetése nevében Dr. Bóna Judit dékánhelyettes nyitotta meg a programot az ELTE BTK Kari Tanácssteremben.

A szervezők, Dr. Mecsí Beatrix művészettörténész, az ELTE Koreai Tanácskének vezetője és Dr. Yuka Kadoi, a Bécsi Egyetem művészettörténésze két nagyobb, vonatkozó és aktuális távol-keleti témát bemutató előadót is meghívtak.

Június 7-én Yukio Lippit világhírű művészettörténész professzor (Harvard University) előadása hangzott el a narai Shōsōin kincstárról. Előadása előtt Japán magyarországi nagykövete Ohtaka Masato nagykövet úr is köszöntötte a konferencia résztvevőit.

A konferencia másik keleti témájú előadására június 8-án került sor, amelyet Shin Soyeon, a Koreai Nemzeti Múzeum kurátora tartott az újszerű, modern technológiákat és a marketing eszközeit is használó két, VI–VII. századi bódhizantvaszobrot bemutató kiállításuk kapcsán. A kurátornő kifejezetten erre a konferenciára érkezett munkatársaival együtt. Ittlétük ideje alatt további együttműködések építettek ki a magyarországi múzeumok és a Koreai Nemzeti Múzeum között.

Az ELTE-n zajló konferencia után június 9-én a rendezvény társszervező intézménye, a Magyar Néprajzi Múzeum adott otthont két további előadásnak és a szakmai találkozót lezáró kerekasztal-beszélgetésnek.

Mecsí Beatrix

A Japán Tanszék épülő nemzetközi kapcsolatai

Az ELTE Japán Tanszékét 2023-ban három oktató is képviselte a Iaponica Brunensia konferencián a csehországi Brnóban. Hidvégi Zsófia az okinawai nyelv megmentéséről, Zentai Judit a nyugati orvoslás befogadásáról a korai Japánban, Szabó Balázs pedig a Meiji-kori japán egyetemek és a kormányzat kutatói szabadság mellett/ellen folytatott küzdelméről tartott előadást. A konferencia révén a Japán Tanszék nemzetközi kapcsolatai is épültek, ami a jövőben hallgatócserét, vendégoktatói cserekapcsolatot is lehetővé tehet majd.

A Buddhizmus-kutatás Központ eredményei

Magyar buddhológiai konferencia

2023. június 29. 10:00

ELTE BTK, Múzeum krt. 4/A, Gombocz Zoltán terem (fszt. 47)

Idén ismét megrendezték az évente új témával jelentkező Magyar buddhológiai konferenciát az ELTE BTK Buddhizmus-kutatás Központjának szervezésében. A magyar nyelvű konferencián a magyarországi buddhizmuskutatás két fontos központja, az ELTE és a Tan Kapuja Buddhista Főiskola oktatói és doktoranduszai adták elő kutatásaikat. Az esemény a Khyentse Foundation támogatásával jött létre.

A rendezvény programja

10:00–10:10 Megnyitó

1. szekció

10:10–10:40 Dr. Ruzsa Ferenc (ELTE, Buddhológia és Tibetisztika Tanszék):
Ki szorul a nirvánára?

10:40–11:10 Dr. Körtvélyesi Tibor (A Tan Kapuja Buddhista Főiskola):
Az orvosmetafora valódi tartalma

11:10–11:40 Dr. Szántó Péter-Dániel (ELTE, Buddhológia és Tibetisztika Tanszék): *A buddhista homiletika perspektívái*

11:40–12:10 Boros Gábor Péter (ELTE, Sinológia doktori program):
Változó szerzetesi-világi hierarchia a 19. sz. végi 20. sz. eleji Kínában

12:10–14:00 Ebédszünet

2. szekció

14:00–14:30 Olajos István (ELTE, Sinológia doktori program):
Szerzetesek és sámánok: Értekezés a Taiping guangji 太平廣記 wukról 巫 („sámánokról”) szóló történeteiben megjelenő buddhista motívumokról

14:30–15:00 Keller Mirella (ELTE, Sinológia doktori program) :
A chan buddhista gong'an 公案 szerepe a mester és tanítvány közti kommunikációban – Yikui Chaochen lejegyzett mondásai

15:00–15:30 Pataki-Tóth Angelika (ELTE Japanológia Doktori program, Károli Gáspár Református Egyetem):
A buddhista temetkezési és megemlékezési szertartások megjelenése a japán keresztény hívek életében

15:30–16:00 Kávészünet

3. szekció

16:00–16:30 Dr. Teleki Krisztina (ELTE, Mongolisztikai Kutatóközpont):
Hívek vallásgyakorlata a Hangáj-hegységben

16:30–17:00 Dr. Majer Zsuzsa (A Tan Kapuja Buddhista Főiskola):
A világiak változó lehetőségei a rendszerváltás óta eltelt évtizedekben Mongóliában

17:30–18:00 Dr. Orosz Gergely (ELTE, Buddhizmus-kutatás Központja):
Észrevételek Sangs rgyas phun tshogs Kőrösi Csoma Sándornak írott könyvei kapcsán

18:00–18:10 Zárszó

Nemzetközi buddhológiai szimpózium

Enlightenment, Wisdom, and Transformation in the World's Religious Traditions

An International Symposium Hosted by Otani University's Shin Buddhist
Comprehensive Research Institute

In Collaboration with Eötvös Loránd University's Institute for East Asian
Studies

2023. december 15–17.

Ōtani Egyetem, Kiotó, Japán

Az ELTE BTK buddhizmuskutatói 2023 decemberében másodszor vettek részt a kiotói Ōtani Egyetem szervezésében megrendezett nemzetközi buddhológiai szimpóziumon, amely az *Enlightenment, Wisdom, and Transformation in the World's Religious Traditions* címet viselte. A jeles nemzetközi esemény egy olyan szimpóziumsorozat következő állomása volt, amelyet az ELTE és a kiotói buddhista egyetem közösen szerveznek 2013 óta. A sorozatnak ez a negyedik eseménye, amelyet a koronavírus-járvány miatt kellett halasztani 2020 óta. A korábbi három szimpóziumot követően angol nyelvű kiadványok készültek a tanulmányokból (a budapesti szimpóziumok kiadványai elérhetők online).

A 2023-as szimpóziumon előadást tartott Hamar Imre, a Buddhizmus-kutatás Központ és az azt magába foglaló Távol-keleti Intézet igazgatója, továbbá az Intézetben működő Buddhológia és Tibetisztika Tanszék korábbi és jelenlegi vezetője, Ruzsa Ferenc és Szántó Péter Dániel, a Japán Tanszék adjunktusa, Kiss Mónika, valamint Boros Péter doktori hallgató.

A korábbi nemzetközi szimpóziumok

2013 *Faith in Buddhism*, Budapest, ELTE (tanulmánykötet megjelenése: 2016)

2016 *The Buddha's Words and Their Interpretations*, Kiotó, Ōtani Egyetem (tanulmánykötet megjelenése: 2021)

2018 *Buddhism in Practice*, Budapest, ELTE (tanulmánykötet megjelenése: 2023)

A rendezvény programja

December 15 (Friday)

9:30–9:50 Opening Ceremony (Kōrukan 3rd Floor Media Hall)

Session 1

10:00–12:00 (Kōrukan 3rd Floor Media Hall)

(1) Who invented enlightenment?

Ferenc Ruzsa (Eötvös Loránd University)

(2) Self-Understanding, Selfless Action and Transformation (Yoga in the Bhagavadgītā: Exhibiting a Liberated Man in Hinduism)

Godabarisha Mishra (Nalanda International University)

(3) GLADDENING LIGHT: Wisdom as folly, theophany, inebriation and transfiguration

Thomas Plant (Rikkyo University)

Respondent: Michael Pye (Marburg University)

Lunch 12:00–13:30

Session 2

13:30–15:30 (Media Hall)

(1) Jesus Christ as the Incarnate Wisdom of God

Tsunoda Yuichi 角田佑一 (Sophia University)

(2) “Wisdom” in East Asian Mahayana Buddhism

Paul Swanson (Nanzan University)

(3) Enlightenment, Wisdom, and Transformation in Islam

Mark Sedgwick (Aarhus University)

Respondent: Domingos Sousa (Nanzan University)

Coffee Break 15:30–15:50

Keynote address

15:50–17:00 (Media Hall)

Shinran’s Understanding of Birth in the Pure Land: What Is the “Company of the Rightly Settled”?

Hase Shōtō 長谷正當 (*Kyoto University/ Otani University*)

December 16 (Saturday)**Session 3**

10:00–11:30 (Media Hall)

(1) Remaining in Suffering and Walking Ahead: The Shift in the Meaning of Life in Buddhism

Minoura Akio 箕浦暁雄 (*Otani University*)

(2) The Wisdom to Become Buddhist: Arguments for Lay Conversion in Late Antique Indian Buddhist Homiletics

Peter Szanto (*Eötvös Loránd University*)

Respondent: Kigoshi Yasushi 木越康 (*Otani University*)

Lunch 11:30–13:00

Session 4

13:00–15:00 (Media Hall)

(1) Enlightenment through meditation in 20th century Buddhist and Christian thought

Peter Boros (*Eötvös Loránd University*)

(2) Light, Visions, and the Name: Medieval Japanese Pure Land Approaches to the True Nature of Reality

Nasu Eishō 那須英勝 (*Ryukoku University*)

(3) Shinran’s Understanding of the Pure Land as “The Land of Immeasurable Light”

Michael Conway (*Otani University*)

Respondent: James Heisig (*Nanzan University*)

Coffee Break 15:00–15:30

Session 5

15:30–17:30 (Media Hall)

(1) The place of mystical wisdom in Judaism: The controversy between M. Buber and G. Scholem

Ono Fumio 小野文生 (*Doshisha University*)

(2) The Emergence of the “Human Buddha” in the Nineteenth Century Europe and the Prejudice of the Enlightenment: Focusing on Ozeray and Burnouf

Nitta Tomomichi 新田智通 (*Otani University*)

(3) Unbreaking the Broken Commandment: A Buddhist Reading of Hakai
Ama Michihiro (*Otani University*)

Respondent: Fujieda Shin 藤枝真 (*Otani University*)

December 17 (Sunday)**Session 6**

9:30–11:30 (Media Hall)

(1) The Enlightenment and Transformation of King Ajātasatru according to the Mahāyāna *Mahāparinirvāṇa sūtra*

Inoue Takami 井上尚実 (*Otani University*)

(2) To discipline or to forget: The idea of the self and ethical conduct in Sufism and Zen through the writings of al-Ghazālī and Dōgen

Yazaki Saeko 矢崎早枝子 (*Glasgow University*)

(3) “You are ‘gods’; you are all sons of the Most High.” [Ps. 82.6]: Deification and Perfection in Medieval Mystical Thought

Louise Nelstrop (*Oxford University*)

Respondent: Tōnaga Yasushi (*Kyoto University*)

Lunch 11:30–13:00

Session 7

13:00–15:00 (Media Hall)

(1) Versatile Samantabhadra: The Many Forms of Fugen Bosatsu in Japan

Monika Kiss (*Eötvös Loránd University*)

(2) “Illumination Wisdom” for Achieving Enlightenment in the Book of *Red Wisdom* by Suhrawardī
Sepideh Afrashteh (Otani University)

(3) Enlightenment and its Path: The Tantric Way of the Bodhisattva Avalokitesvara Cult in Tibetan Buddhism
Shen Weirong 沈衛榮 (Jinghua University)

Respondent: Robert Rhodes (Otani University)

Coffee Break 15:00–15:30

Session 8

15:30–17:00 (Media Hall)

(1) “Universalism” as a Topic of Controversy in both Buddhism and Christianity: “Original Enlightenment” (本覺) and Apocatastasis (ἀποκατάστασις)
Robert Gimello (Notre Dame University)

(2) The Process of Enlightenment in Yogācāra and Huayan Buddhism
Imre Hamar (Eötvös Loránd University)

Respondent: Dake Mitsuya 嵩満也 (Ryukoku University)

* * *

Vendéglőadók a Buddhológia és Tibetisztika Tanszéken

2023 késő őszén újabb két neves kutató, Daniel Berounský (Károly Egyetem, Prága) és Margherita Serena Saccone (L’Orientale, Nápoly) látogatott a tanszékre. Előadásait a Khyentse Lecture Series keretében tartották a Khyentse Alapítvány támogatásával. Daniel Berounský *The elusive Tibetan spirits nyen (gnyan)* címmel tartott előadást, Margherita Serena Saccone prezentációja pedig a *Veni, Vidi, Dixi: On Demonstrating the Buddha’s Omniscience* címet viselte.